

การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพาณิชย์การเทคโนโลยี เชียงใหม่ Collegial supervision performance of Srithana Commercial Technology College Chiangmai

ศิริรัตน์ ชุมสาย ณ อยุธยา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพาณิชย์การเทคโนโลยี เชียงใหม่ ประชากรที่ใช้คือ ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนของโรงเรียนศรีธนาพาณิชย์การเทคโนโลยี เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้น 63 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และใช้สถิติความถี่และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพาณิชย์การเทคโนโลยี เชียงใหม่ ในด้าน 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ได้มีการประชุมและแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานนิเทศภายใน ได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก ได้กำหนดเกณฑ์ จุดมุ่งหมายและรูปแบบในการดำเนินงานนิเทศภายใน 3) การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ ได้สรุปผลการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศทุกครั้ง จัดสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศจากปัญหาที่พบ 4) การปฏิบัติการนิเทศ ได้ดำเนินงานนิเทศโดยหัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้าหมวดวิชา ได้จัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการในโรงเรียน 5) การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ได้ประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมครูผู้สอนหลังดำเนินการ ได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานนิเทศให้ผู้บริหารทราบ สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้เสนอปัญหาที่พบคือ ครูผู้สอน ผู้บริหาร ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศร่วมกัน ผู้นิเทศและครูผู้สอนมีความรู้ในการสร้างสื่อและเครื่องมือในการดำเนินงานนิเทศภายในน้อย โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายใน ควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ และควรแจ้งผลการนิเทศให้ครูผู้สอนทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

Abstract

The purpose of the research was to study the procedure of collegial supervision at

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

Srithana Commercial Technology College Chiangmai. There were 63 populations used in this research, the school administrators, the heads of department, the head of subject field, and teachers at Srithana Commercial Technology College Chiangmai of academic year of 2011. The research tool was a questionnaire. The data was analyzed by frequency and percentage.

The result of the research indicated that the procedure of collegial supervision at Srithana Commercial Technology College Chiangmai there were: 1) The current study of problems and needs meetings and committees for the collegial supervision in the school. The problems of collegial supervision were analyzed. The criteria of the procedure of collegial supervision were set. 2) Planning and stating the choice. The objectives and the procedures of collegial supervision were also set. 3) Creating tools and developing methods. The usage of teaching aids and collegial supervision tools were concluded. Teaching aids and collegial supervision tools were designed. 4) Supervision. The procedure of collegial supervision was applied by the heads of department and the head of subject field. There were academic meetings at school. 5) Evaluation and supervision reports. Teachers' behaviors were evaluated by observation. After the procedure of collegial supervision had applied, it was evaluated. There was a report directed to school administrators. The population also suggested the problems found; teachers and school administrators were lack of the understanding of the procedure of collegial supervision. There were not plans working on collegial supervision together. Supervisors and Teachers had less knowledge of the procedure of collegial supervision. There were also some suggestions; The school should have had a meeting in order to transfer knowledge and understanding on the procedure of collegial supervision. Teacher should have had an opportunity to participate in planning on the procedure of collegial supervision and informed the results of the procedure of collegial supervision to all teachers literally.

คำสำคัญ

การนิเทศ โรงเรียนศรีธนาพาณิชย์การเทคโนโลยี จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์

การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการนิเทศ ที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรในโรงเรียน เช่น ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์นิเทศ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน ของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและดำเนินการสอนในรายวิชาต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการสอน

บทนำ

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสายอาชีวศึกษา (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2554) ได้กำหนดนโยบายสำคัญไว้ประการหนึ่งว่าคุณภาพทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสายอาชีวศึกษาเป็นแหล่งผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศส่วนหนึ่ง ที่สมควรได้รับการส่งเสริมให้มีระบบพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ดังนั้น กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสายอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อนักเรียน นักศึกษา ในโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน นักศึกษา ทางด้านวิชาชีพ และในทุกๆ ด้านเต็มตามศักยภาพ ซึ่งครู อาจารย์ สายอาชีวศึกษา เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการปฏิบัติการกิจนี้ให้บรรลุผล การที่จะส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น หลักสูตร เนื้อหาวิชา เทคนิคการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนถึงการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารโรงเรียนมีความจำเป็นต้องพัฒนา อบรมครูและสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ครูประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียนการสอน สามารถพัฒนาปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนเพื่อนำไปพัฒนานักเรียน นักศึกษา เครื่องมืออันหนึ่งที่จะทำให้การศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาครู คือ การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นความต้องการอย่างยิ่งที่โรงเรียนไม่อาจละเลยได้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทำให้โรงเรียนมีความจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องรองรับและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ การรักษามาตรฐานของการศึกษา ครูมีคุณวุฒิสูงขึ้น มีความรู้และทักษะเฉพาะสาขาวิชาแตกต่าง

กัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน (ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์, 2538, 14 - 15)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้และชี้แนะแนวทางในการแสวงหาความรู้ให้แก่ครู อาจารย์ เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับจากสภาพความเป็นมาและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน จากสรุปรายงานการนิเทศภายในโรงเรียน (โรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่, 2553) ครู อาจารย์ ยังไม่ศรัทธาในตัวผู้นิเทศภายในโรงเรียน มีทัศนคติต่อการนิเทศในทางลบ คิดว่าเป็นการจับผิด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้นิเทศมีภาระงานและภารกิจการสอนมากไม่ค่อยมีเวลา บางครั้งอาจมีผลทำให้ไม่สามารถดำเนินงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังขาดความเข้าใจ ความหมาย และวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการนิเทศ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนและนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของโรงเรียนต่อไป

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นความต้องการอย่างยิ่งที่โรงเรียนไม่อาจละเลยได้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทำให้โรงเรียนมีความจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องรองรับและทันเหตุการณ์ อยู่เสมอ การรักษามาตรฐานของการศึกษา ครูมีคุณวุฒิสูงขึ้น มีความรู้และทักษะเฉพาะสาขาวิชาแตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน (ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์, 2538, 14 - 15)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 232 - 235) ได้กล่าวถึงการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ สภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่เป็นจริงและกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนความต้องการหมายถึง เป็นจุดสุดท้ายที่ต้องการจะไปถึง เป็นสภาพที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ นวพร เหล่าภัทรเกษม (2538) ที่พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน คือผู้บริหารขาดการศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายการนิเทศ ครูมีส่วนร่วมในการ

ดำเนินการต่าง ๆ น้อย การใช้เทคนิคหรือวิธีการที่ไม่เหมาะสม ควรให้มีการวางแผน การดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครู ควรชี้แจงเหตุผลความสำคัญจำเป็นของการนิเทศ

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก

ชาว์มณีศรี (2538, 83) ได้กล่าวถึงการวางแผนการนิเทศไว้ว่า การวางแผนที่ดีงานสำเร็จแล้วครึ่งหนึ่ง การวางแผนนับว่ามีส่วนสำคัญของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงาน การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย หลักวิธีการทำงานและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานงาน ในส่วนการวางแผนที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษานั้น อาจมีคำถามในลักษณะเช่น ทำอย่างไรจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การนิเทศสามารถตอบสนองความต้องการของครูจริงหรือ คีศึกษานิเทศก์จะเริ่มงานของเขาอย่างไร เป็นต้น คำตอบปัญหาเหล่านี้ย่อมขึ้นอยู่กับกาลเทศะ ความรู้และประสบการณ์ ในการวางแผนระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู ซึ่งอาจประกอบด้วยหลักการ 4 ข้อ คือ เข้าใจปัญหาในการเรียนการสอนที่เผชิญอยู่ เลือกปัญหาสำคัญก่อนหลัง ดำเนินการแก้ปัญหาและประเมินผลติดตามผล

ณรงศักดิ์ ไชยชมภู (2550) พบว่าปัญหาการนิเทศภายในที่สำคัญคือ การกำหนดปัญหาและความต้องการนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบและชัดเจน ครูผู้สอนกับผู้ดำเนินการนิเทศไม่ได้วางแผนการนิเทศร่วมกัน ขาดงบประมาณในการสร้างสื่อเครื่องมือการนิเทศภายใน ผู้นิเทศปฏิบัติการนิเทศไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง และมีการรายงานผลการนิเทศให้ทราบอย่างชัดเจน สำหรับแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการอย่างเป็นระบบ ควรมีการวางแผนดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ควรสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศภายในให้มีความทันสมัย เหมาะสมและเพียงพอ ควรมีการประชุมให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศก่อนเข้าทำการนิเทศและควรมีการประเมินผล รายงานผลการนิเทศให้ทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน

3. การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2538, 53) ได้กล่าวถึงการสร้างและการใช้เครื่องมือในการนิเทศว่า เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศจะแตกต่างกันไปตามกิจกรรมการนิเทศ เช่น เครื่องมือในการประชุมปฏิบัติการจะไม่เหมือนกับเครื่องมือในการประชุมปรึกษาหารือ หรือเครื่องมือในการเยี่ยมชั้นเรียนจะไม่เหมือนกับเครื่องมือสังเกตการสอน เครื่องมือที่ดีจะมีลักษณะและรายละเอียดที่เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างครูและผู้นิเทศ การใช้เครื่องมือในการนิเทศจะทำให้ผู้นิเทศสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและให้ความช่วยเหลือครูในการปรับปรุงพฤติกรรม การสอนได้อย่างถูกต้อง ศิขริน กนะกาศัย (2542) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศครูและอาจารย์ ดังนี้ ควรมีการประชุมเรื่องที่คุณครูควรทราบให้บ่อยขึ้น ควรจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศโดยเลือกจากผู้รู้จริง ควรมีสถานที่รวบรวมสื่อการสอน สื่อการสอนควรมีความทันสมัย ควรลดขั้นตอนการเบิกวัสดุมาทำสื่อเอง จัด

นิเทศการเกี่ยวกับสื่อการสอนและการนิเทศ จัดหาเอกสารให้หลากหลาย เอกสารควรมีประโยชน์ที่ให้ความรู้แก่นักศึกษา ควรจัดอบรมวิธีสอนแก่ครูอาจารย์ ผู้นิเทศควรเป็นอาจารย์ในหมวดวิชาเดียวกัน และควรมีการนิเทศโดยผู้นิเทศหลายๆ คนพร้อมกัน

4. การปฏิบัติการนิเทศ

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2538, 52-53) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศเป็นการปฏิบัติตามแผนที่ครูและผู้นิเทศได้ร่วมกันกำหนดไว้คือ การทำความเข้าใจร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร การสร้างและใช้เครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศจะเป็นไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ได้วางแผนการนิเทศไว้ หากมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน โดยเฉพาะครูกับผู้นิเทศจะต้องรับรู้ร่วมกันภายในเวลาอันรวดเร็ว ผู้นิเทศจะต้องแก้ปัญหาและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ การยืดหยุ่นเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามความจำเป็น

ลักษมี สุนทรจันทร์ (2550) พบว่า เวลาในการวางแผนการนิเทศจะตรงกัน เนื่องจากผู้ทำการนิเทศ (หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าช่วงชั้น) มีคาบสอนตรงกับคาบสอนของครูผู้รับการนิเทศ ทำให้การจัดแผนตารางการนิเทศค่อนข้างยาก ไม่สามารถทำการนิเทศได้ครบทุกคน และทำอย่างสม่ำเสมอ การนิเทศภายในของโรงเรียนจึงไม่ต่อเนื่อง การนิเทศการสอนไม่มีการติดตามผลการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้ครูไม่ทราบเป้าหมายของการเข้าชมการสอนภายในห้องเรียน ครูที่ได้รับการนิเทศเมื่อทราบว่าตนเองต้องถูกนิเทศ มีการเตรียมตัวล่วงหน้า ครูบางท่านยังมีความกลัวการนิเทศ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

5. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 232 - 235) ได้กล่าวถึงหลักการที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้ การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องทำ เมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศแล้ว การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหารผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศการประเมินผลสามารถทำได้ 2 ระยะ คือ การประเมินผลระหว่างโครงการ เพื่อจะได้พิจารณาวิธีดำเนินการเพื่อปรับปรุงโครงการ ส่วนการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจถึงผลที่ได้รับจากโครงการ การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วน คือ การประเมินผลที่ปัจจัยนำเข้า การประเมินผลที่กระบวนการ และการประเมินผลผลิตแบบสอบถาม

กัญญา กำศิริพิมาน (2542) พบว่า ขาดการจัดทำคู่มือเอกสารเพื่อการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ไม่ได้ทำข้อตกลงเกี่ยวกับการนิเทศ และสถานศึกษาไม่ทำรายงานผลการนิเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และไม่ทำรายงานการประเมินผลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายใน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่

วิธีการวิจัย

ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน จำนวน 63 คน ของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม การดำเนินงานนิเทศภายในและ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22 และเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 อายุมากที่สุดเป็นช่วง 41 - 50 ปี ร้อยละ 35.19 และน้อยที่สุด คือช่วง 30 - 40 ปี ร้อยละ 18.52 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 83.33 ปริญญาโท ร้อยละ 16.67 เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 64.81 เป็นผู้บริหาร ร้อยละ 35.19 ระยะเวลาในการทำงานมากที่สุดเป็นช่วง 10 - 20 ปี ร้อยละ 40.74 และน้อยที่สุด คือช่วงมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 11.11

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ

รายการ	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	52	96.30	2	3.70
ประชุมคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานนิเทศภายใน	48	88.89	6	11.11
รวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนทุกคนเพื่อหาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศ	37	68.52	17	31.48
เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการนิเทศ	27	50.00	27	50.00

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติด้านการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันปัญหา และความต้องการ (ต่อ)

รายการ	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูผู้สอนในเรื่องการดำเนินงานนิเทศภายใน	28	51.85	26	48.15
สอบถามความต้องการการนิเทศจากครูผู้สอน	20	37.04	34	62.96
สรุปความต้องการในการดำเนินงานนิเทศภายใน	33	61.11	21	38.89
ศึกษาปัญหาจากสื่อการนิเทศที่สร้างขึ้น	37	68.52	17	31.48
ศึกษาปัญหาจากเครื่องมือการนิเทศที่สร้างขึ้น	37	68.52	17	31.48
ประมวลปัญหาการนิเทศจากการสอบถามครูผู้สอน	39	72.22	15	27.78
วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน	44	81.48	10	18.52
สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน	43	79.63	11	20.37

จากตารางที่ 1 ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูล 3 ลำดับแรกที่มีการปฏิบัติมากที่สุดไว้ว่า ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ร้อยละ 96.30 ได้ประชุมคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานนิเทศภายใน ร้อยละ 88.89 ได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน ร้อยละ 81.48

3. การวางแผนและกำหนดทางเลือก

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติด้านการวางแผนและ
กำหนดทางเลือก

รายการ	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน	43	79.63	11	20.37
กำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนิเทศภายใน	50	92.59	4	7.41
กำหนดรูปแบบในการดำเนินงานนิเทศภายใน	50	92.59	4	7.41
กำหนดเกณฑ์การดำเนินงานนิเทศภายใน	51	94.44	3	5.56
ตัดสินใจเลือกรูปแบบการดำเนินงานนิเทศภายใน	45	83.33	9	16.67
กำหนดบทบาทผู้นิเทศภายใน	50	92.59	4	7.41

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก(ต่อ)

รายการ	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดบทบาทผู้รับการนิเทศภายใน	50	92.59	4	7.41
จัดทำแผนงาน การนิเทศที่เป็นระบบ	48	88.89	6	11.11
จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศ	44	81.48	10	18.52
สรุปผลการวางแผนในการดำเนินงาน	44	81.48	10	18.52

จากตารางที่ 2 ในการวางแผนและกำหนดทางเลือก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูล 3 ลำดับแรกที่มีการปฏิบัติมากที่สุดไว้ว่า ได้กำหนดเกณฑ์การดำเนินงานนิเทศภายใน ร้อยละ 94.44 กำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนิเทศภายใน ร้อยละ 92.59 กำหนดรูปแบบในการดำเนินงานนิเทศภายใน ร้อยละ 92.59

4. การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ

รายการ	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประชุมครูผู้สอนทุกคนเพื่อปรึกษาเรื่องการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ	26	48.15	28	51.85
ศึกษาแนวทางในการสร้างสื่อและเครื่องมือร่วมกัน	28	51.85	26	48.15
จัดสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศจากปัญหาที่พบ	37	68.52	17	31.48
ทดลองใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศ	31	57.41	23	42.59
กำหนดสื่อและเครื่องมือในการปฏิบัติการดำเนินงานนิเทศภายใน	37	68.52	17	31.48
สรุปผลการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศทุกครั้ง	38	70.37	16	29.63

จากตารางที่ 3 ในการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูล 3 ลำดับแรกที่มีการปฏิบัติมากที่สุดไว้ว่า ได้สรุปผลการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศทุกครั้ง ร้อยละ 70.37 จัดสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศจากปัญหาที่พบ ร้อยละ 68.52 กำหนดสื่อและเครื่องมือในการปฏิบัติการดำเนินงานนิเทศภายใน ร้อยละ 68.52

5. การปฏิบัติการนิเทศ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติด้านการปฏิบัติการนิเทศ

รายการ	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประชุมชี้แจงก่อนปฏิบัติการนิเทศ	38	70.37	16	29.63
ปฏิบัติการนิเทศตามแผนที่วางไว้	51	94.44	3	5.56
ดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียน	50	92.59	4	7.41
ดำเนินงานนิเทศโดยหัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้าหมวดวิชา	54	100.00	0	0.00
ดำเนินงานนิเทศระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน	30	55.56	24	44.44
ดำเนินการให้คำปรึกษาหารือในการปฏิบัติงาน	47	87.04	7	12.96
จัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการในโรงเรียน	53	98.15	1	1.85
ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	44	81.48	10	18.52
การนิเทศการเรียนการสอนในสาขาวิชา/หมวดวิชา อย่างต่อเนื่อง	52	96.30	2	3.70
สังเกตการสอนของครูผู้สอนในชั้นเรียน	53	98.15	1	1.85
การเยี่ยมชั้นเรียนของผู้บริหารเพื่อสังเกตการเรียนการสอน	51	94.44	3	5.56
ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนา	52	96.30	2	3.70
ให้ผู้นิเทศและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการนิเทศทุกขั้นตอน	49	90.74	5	9.26

จากตารางที่ 4 ในการปฏิบัติการนิเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูล 3 ลำดับแรกที่มีการปฏิบัติมากที่สุดไว้ว่าได้ดำเนินงานนิเทศโดยหัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้าหมวดวิชา ร้อยละ 100.00 จัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการในโรงเรียน ร้อยละ 98.15 สังเกตการสอนของครูผู้สอนในชั้นเรียน ร้อยละ 98.15

6. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

รายการ	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดแนวทางในการประเมินผลร่วมกัน	30	55.56	24	44.44
กำหนดวิธีประเมินผลร่วมกัน	33	61.11	21	38.89
ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศก่อนดำเนินการ	34	62.96	20	37.04
ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศระหว่างดำเนินการ	46	85.19	8	14.81
ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศหลังดำเนินการ	52	96.30	2	3.70
ประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมครูผู้สอน	54	100.00	0	0.00
ประเมินผลโดยการสอบถาม/สัมภาษณ์	37	68.52	17	31.48
ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการประเมินผลทุกครั้ง	48	88.89	6	11.11
ระดมความคิดจากครูผู้สอนทุกคนในการประเมินผลการดำเนินการทุกครั้ง	24	44.44	30	55.56
วิเคราะห์ผลการประเมินร่วมกัน	32	59.26	22	40.74
นำผลจากการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศครั้งต่อไป	43	79.63	11	20.37
แจ้งข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอนหลังการประเมิน	49	90.74	5	9.26
ใช้ผลการประเมินการดำเนินงานนิเทศภายในเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน	49	90.74	5	9.26
จัดทำรายงานผลการดำเนินงานนิเทศให้ผู้บริหารรับทราบ	52	96.30	2	3.70

จากตารางที่ 5 ในการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูล 3 ลำดับแรกที่มีการปฏิบัติมากที่สุดไว้ว่า ได้ประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมครูผู้สอน ร้อยละ 100.00 ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศหลังดำเนินการ ร้อยละ 96.30 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานนิเทศให้ผู้บริหารรับทราบ ร้อยละ 96.30

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่ มีข้อค้นพบและประเด็นที่สมควรหยิบยกมาอภิปราย ดังนี้

1. ประชากรเป็นผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียน และเป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่เป็นมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี เป็นครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและมีระยะเวลาในการทำงานระหว่าง 10 - 20 ปี

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า มีการแต่งตั้งและประชุมคณะกรรมการ วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน ภายใน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 232 - 235) ได้กล่าวถึงการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ สภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่เป็นจริงและกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนความต้องการหมายถึง เป็นจุดสุดท้ายที่ต้องการจะไปถึง เป็นสภาพที่คาดหวังว่าจะเกิด ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนไม่ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน ข้อเสนอแนะ ควรดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครู และควรมีการอบรม พัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนให้แก่ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ นวพร เหล่าภัทรเกษม (2538) ที่พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน คือผู้บริหารขาดการศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายการนิเทศ ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ น้อย การใช้เทคนิคหรือวิธีการนิเทศไม่เหมาะสม ควรให้มีการวางแผน การดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครู ควรชี้แจงเหตุผลความสำคัญจำเป็นของการนิเทศ

3. การวางแผนและกำหนดทางเลือก ได้กำหนดเกณฑ์ จุดมุ่งหมาย รูปแบบในการดำเนินงานนิเทศภายใน ดังที่ ชารี มณีศรี (2538, 83) ได้กล่าวถึงการวางแผนการนิเทศไว้ว่า การวางแผนที่ดีงานสำเร็จแล้วครึ่งหนึ่ง การวางแผนนับว่ามีส่วนสำคัญของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงาน การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย หลักวิธีการทำงานและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานงาน ในส่วนการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษานั้น อาจมีคำถามในลักษณะเช่น ทำอย่างไรจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การนิเทศสามารถตอบสนองความต้องการของครูจริงหรือ ศึกษานิเทศก์จะเริ่มงานของเขาอย่างไร เป็นต้น คำตอบปัญหาเหล่านี้ย่อมขึ้นอยู่กับกาลเทศะ ความรู้และประสบการณ์ ในการวางแผนระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู ซึ่งอาจประกอบด้วยหลักการ 4 ข้อ คือ เข้าใจปัญหาในการเรียนการสอนที่เผชิญอยู่ เลือกปัญหาสำคัญก่อนหลัง ดำเนินการแก้ปัญหาและประเมินผลติดตามผล ปัญหาที่พบคือ การวางแผน

นโยบายเกี่ยวกับการนิเทศมาจากผู้บริหารโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน ข้อเสนอแนะ ควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน และควรจัดประชุมชี้แจงให้ครูผู้สอนทราบเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานนิเทศภายใน ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ ณรงค์ศักดิ์ ไชยชมภู (2550) ที่พบว่าปัญหาการนิเทศภายในที่สำคัญคือ การกำหนดปัญหาและความต้องการนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบ และชัดเจน ครูผู้สอนกับผู้นำนิเทศไม่ได้วางแผนการนิเทศร่วมกัน ขาดงบประมาณในการสร้างสื่อ เครื่องมือการนิเทศภายใน ผู้นิเทศปฏิบัติการนิเทศไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง และมีการรายงานผลการนิเทศให้ทราบอย่างชัดเจน สำหรับแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการอย่างเป็นระบบ ควรมีการวางแผนดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ควรสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศภายในให้มีความทันสมัย เหมาะสมและเพียงพอ ควรมีการประชุมให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศก่อนเข้าทำการนิเทศและควรมีการประเมินผล รายงานผลการนิเทศให้ทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน

4. การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ ได้สรุปผลการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศทุกครั้ง จัดสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศจากปัญหาที่พบ กำหนดสื่อและเครื่องมือในการปฏิบัติการดำเนินงานนิเทศภายใน ดังที่ ครุรักษ์ ภริมย์รักษ์ (2538, 53) ได้กล่าวถึงการสร้างและการใช้เครื่องมือในการนิเทศว่า เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศจะแตกต่างกันไปตามกิจกรรมการนิเทศ เช่น เครื่องมือในการประชุมปฏิบัติการจะไม่เหมือนกับเครื่องมือในการประชุมปรึกษาหารือ หรือเครื่องมือในการเยี่ยมชั้นเรียนจะไม่เหมือนกับเครื่องมือสังเกตการสอน เครื่องมือที่ดีจะมีลักษณะและรายละเอียดที่เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างครูและผู้นิเทศ การใช้เครื่องมือในการนิเทศจะทำให้ผู้นิเทศสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและให้ความช่วยเหลือครูในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนได้อย่างถูกต้อง ปัญหาที่พบคือผู้นิเทศ และครูผู้สอนมีความรู้ในการสร้างสื่อและเครื่องมือในการดำเนินงานนิเทศภายในน้อย ไม่ได้ประชุมครูผู้สอนเพื่อปรึกษาเรื่องการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ร่วมกันกับผู้บริหารโรงเรียน ข้อเสนอแนะ ควรพัฒนาอบรมการจัดสร้างสื่อเครื่องมือในการดำเนินงานนิเทศภายในร่วมกัน ควรดำเนินการประชุมครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกัน สื่อและเครื่องมือที่สร้างขึ้น ควรมีการทดลองใช้และสรุปผล ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ ศิขริน กนกาศัย (2542) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศครูและอาจารย์ดังนี้ ควรมีการประชุมเรื่องที่ครูควรทราบให้บ่อยขึ้น ควรจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศโดยเลือกจากผู้รู้จริง ควรมีสถานที่รวบรวมสื่อการสอน สื่อการสอนควรมีความทันสมัย ควรลดขั้นตอนการเบิกวัสดุมาทำสื่อเอง จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสื่อการสอนและการนิเทศ จัดหาเอกสารให้หลากหลาย เอกสารควรมีประโยชน์ที่ให้ความรู้แก่นักศึกษา ควรจัดอบรมวิธีสอนแก่ครูอาจารย์ ผู้นิเทศควรเป็นอาจารย์ในหมวดวิชาเดียวกัน และควรมีการนิเทศโดยผู้นิเทศหลายๆ คนพร้อมกัน

5. การปฏิบัติการนิเทศ ได้ดำเนินงานนิเทศโดยหัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้าหมวดวิชา จัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการ สังเกตการสอนของครูผู้สอนในชั้นเรียน ดังที่ ครุรักษ์ ภิมย์รักษ์ (2538, 52-53) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศเป็นการปฏิบัติตามแผนที่ครูและผู้นิเทศได้ร่วมกันกำหนดไว้คือ การทำความเข้าใจร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร การสร้างและใช้เครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศจะเป็นไปตามเงื่อนไขต่างๆ ที่ได้วางแผนการนิเทศไว้ หากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้น บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน โดยเฉพาะครูกับผู้นิเทศจะต้องรับรู้ร่วมกันภายในเวลาอันรวดเร็ว ผู้นิเทศจะต้องแก้ปัญหาและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ การยืดหยุ่นเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามความจำเป็น ปัญหาที่พบคือ การกำหนดช่วงเวลาในการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอนว่างไม่ตรงกัน ไม่ได้ปฏิบัติการนิเทศตามแผนที่วางไว้ ผู้รับการนิเทศคิดว่าการนิเทศเป็นการจับผิดครูผู้สอน ข้อเสนอแนะควรปฏิบัติตามแผนการนิเทศที่วางไว้ ผู้นิเทศควรช่วยแก้ปัญหาและให้คำแนะนำและควรมีการประชุมแจ้งแผนการปฏิบัติงานนิเทศ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ ลักษมี สุนทรจันทร์ (2550) พบว่า เวลาในการวางแผนการนิเทศจะตรงกัน เนื่องจากผู้ทำการนิเทศ (หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าช่วงชั้น) มีคาบสอนตรงกับคาบสอนของครูผู้รับการนิเทศ ทำให้การจัดแผนตารางการนิเทศค่อนข้างยาก ไม่สามารถทำการนิเทศได้ครบทุกคน และทำอย่างสม่ำเสมอ การนิเทศภายในของโรงเรียนจึงไม่ต่อเนื่อง การนิเทศการสอนไม่มีการติดตามผลการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้ครูไม่ทราบเป้าหมายของการเข้าชมการสอนภายในห้องเรียน ครูที่ได้รับการนิเทศเมื่อทราบว่าตนเองต้องถูกนิเทศ มีการเตรียมตัวล่วงหน้า ครูบางคนยังมีความกลัวการนิเทศ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

6. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ได้ประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมครูผู้สอน ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศหลังดำเนินการ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานนิเทศให้ผู้บริหารรับทราบ ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 232 - 235) ได้กล่าวถึงหลักการที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้ การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องทำ เมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศแล้ว การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหารผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ การประเมินผลสามารถทำได้ 2 ระยะคือ การประเมินผลระหว่างโครงการ เพื่อจะได้พิจารณาวิธีดำเนินการเพื่อปรับปรุงโครงการ ส่วนการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจถึงผลที่ได้รับจากโครงการ การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วน คือ การประเมินผลที่ปัจจัยนำเข้า การประเมินผลที่กระบวนการ และ การประเมินผลผลิตแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้เสนอปัญหาที่พบคือ ไม่ได้แจ้งข้อมูลย้อนกลับให้ผู้รับการนิเทศหลังจากดำเนินการนิเทศ ไม่ได้แจ้งผลการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน การประเมินผลการดำเนินงานนิเทศของผู้นิเทศไม่มีมาตรฐาน โดยมีข้อเสนอแนะไว้ว่าควรมีการประเมินผลและรายงานผลหลังจากการนิเทศทุกครั้ง เป็นลายลักษณ์อักษรให้ครูผู้สอนทราบ ควรมีการประชุมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการประเมินที่ชัดเจน ปัญหา

ที่พบคือ ไม่ได้แจ้งข้อมูลย้อนกลับให้ผู้รับการนิเทศหลังจากดำเนินการนิเทศ ไม่ได้แจ้งผลการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ข้อเสนอแนะ ควรมีการประเมินผลและรายงานผลหลังจากการนิเทศทุกครั้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ครูผู้สอนทราบ และควรมีการประชุมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ กัญญา กำศิริพิมาน (2542) พบว่า ขาดการจัดทำคู่มือเอกสารเพื่อการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไม่ได้ทำข้อตกลงเกี่ยวกับการนิเทศ และสถานศึกษาไม่ทำรายงานผลการนิเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และไม่ทำรายงานการประเมินผลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายใน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ พัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศของโรงเรียนให้แก่ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน
2. ควรสอบถามความต้องการการนิเทศจากครูผู้สอน
3. ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการนิเทศ
4. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ หรือจุดเน้นที่ชัดเจนของการดำเนินงานนิเทศภายใน
5. ผู้บริหารควรให้ครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานนิเทศภายในเป็นประจำทุกปีการศึกษา
6. ควรพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความรู้ในการสร้างสื่อและเครื่องมือในการดำเนินงานนิเทศภายในร่วมกัน
7. ผู้บริหารควรมีการประชุมชี้แจงแผนการปฏิบัติงานนิเทศและควรปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
8. ผู้นิเทศควรช่วยแก้ปัญหาและให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์
9. ควรมีการระดมความคิดจากครูผู้สอนทุกคนในการประเมินผลการดำเนินการทุกครั้ง
10. ผู้นิเทศควรมีการประเมินผลและรายงานผลให้ครูผู้สอนทุกครั้ง เพื่อให้ครูผู้สอนทราบอย่างชัดเจนจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป
11. ผู้บริหารควรใช้ผลที่ได้รับจากการประเมินเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอน
12. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้ที่จะวิจัยควรศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาข้อมูลแนวลึกเฉพาะกลุ่มที่สนใจ เช่น หัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าหมวดวิชา หรือ ครูผู้สอน เพื่อที่จะได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน

13. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้ที่จะวิจัยควรศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอื่น ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนหาความก้าวหน้า

บรรณานุกรม

- กัญญา กำศิริพิมาน. (2542). **สภาพและปัญหาการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์อาชีวศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคเหนือ. เชียงใหม่:** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ครุรักษ์ ภิญญารักษ์. (2538). **การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ:** โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ชำนาญ เงินทอง. (2534). **การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ:** โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ซารี มณีศรี. (2538). **การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ:** อมรการพิมพ์.
- ณรงค์ศักดิ์ ไชยชมภู. (2550). **การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.**
- นพพร เหล่าภัทรเกษม. (2538). **การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.**
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ:** ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- โรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่. (2553). **สรุปรายงานการนิเทศภายในโรงเรียน. (อัดสำเนา). เชียงใหม่:** โรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยี.
- ลักษมี สุนทรจันทร์. (2550). **การเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- ศิรินทร์ กนะกาศย์. (2542). **สภาพและความต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอน โรงเรียนพณิชยการ เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2554). **สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน: อำนาจหน้าที่. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2554, จาก www.opec.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=4484%3A2010-11-17-11-06-01&catid=6%3A2009-10-04-11-49-29&Itemid=2&lang=en.**